Euroopa Parlament
2019-2024

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon
Esimees

24.1.2024

Johan van Overtveldt
Esimees
Eelarvekomisjon
BRÜSSEL

Teema: Arvamus 2025. aasta eelarvemenetluse suuniste kohta – III jagu
(2023/2220(BUI))

Austatud esimees

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjonile tehti kõnealuse menetluse raames ülesandeks esitada arvamus Teie komisjonile. Komisjon otsustas 30. novembri 2023. aasta koosolekul esitada arvamuse kirja vormis.

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon arutas küsimust oma 23. jaanuari 2024. aasta koosolekul ja võttis sellel koosolekul[1] vastu tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni arvamuse koostaja Romana Tomci (PPE) juhtimisel koostatud kirja vormis arvamuse. Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon otsustas paluda vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma raportisse järgmised ettepanekud:

Lugupidamisega

Dragoş Pîslaru

[1] Lõpphääletuse ajal olid kohal: Dragoş Pîslaru (esimees), Leila Chaibi (teine aseesimees), Romana Tomc (kolmas aseesimees ja arvamuse koostaja), Katrin Langensiepen (neljas aseesimees), Alex Agius Saliba, João Albuquerque, Atidzhe Alieva-Veli, Catherine Amalric, Dominique Bilde, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Jordi Cañas, Özlem Demirel, Jarosław Duda, Estrella Durá Ferrandis, Cindy Franssen, Lina Gálvez Muñoz (Alicia Homs Gineli asendusliige), Agnes Jongerius, Stelios Kympouropoulos, Miriam Lexmann, Sara Matthieu, Max Orville, Sandra Pereira, Kira Marie Peter-Hansen, Wolfram Pirchner, Jessica Polfjärd, Dennis Radtke, Elżbieta Rafalska, Eugenia Rodríguez Palop, Daniela Rondinelli, Monica Semedo, Maria Walsh, Tomáš Zdechovský, Lucia Ďuriš Nicholsonová ja Mohammed Chahim (Marc Angeli asendusliige), Paolo De Castro (Elisabetta Gualmini asendusliige), Delara Burkhardt (vastavalt kodukorra artikli 209 lõikele 7).

ETTEPANEKUD

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil võtta arvesse järgmisi muudatusettepanekuid:

1. tööhõive- ja sotsiaalkomisjon tuletab meelde Euroopa sotsiaalõiguste sammast, mille Euroopa Ülemkogu, Euroopa Parlament ja Euroopa Komisjon kuulutasid välja 2017. aasta novembris, 4. märtsi 2021. aasta tegevuskava Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise kohta ja Euroopa Ülemkogu liikmete poolt 8. mail 2021. aastal vastu võetud Porto deklaratsiooni sotsiaalküsimuste kohta;

2. tööhõive- ja sotsiaalkomisjon rõhutab, et ELis saab elatustaset parandada investeeringutega kõrgesse tööhõivesse ja kvaliteetsete töökohtade loomisse, oskuste täiendamisse ja ümberõppesse, töötuse vastu võitlemisse, kaasamispoliitikasse, kiiremasse tööturule integreerimisse ning noortele kvaliteetsete ja kestlike võimaluste pakkumisse, säilitades samal ajal ostujõud, eelkõige kõige vähem kaitstud, puudust kannatavatele ja ebasoodsas olukorras olevatele rühmadele, nagu lapsed ja noored, vaesuses elavad inimesed, töötud, perekonnad kogu nende mitmekesisuses, puuetega inimesed, eakad, rändetaustaga inimesed ja romad, ning avaliku sektori eluasemeehituse toetamisega; tööhõive- ja sotsiaalkomisjon tuletab meelde, et kodutus mõjutab üha rohkem täiskasvanuid ja lapsi ning et kohalikud, piirkondlikud, riiklikud ja Euroopa institutsioonid peavad jätkama jõupingutusi, et saavutada ELi eesmärk kodutus 2030. aastaks kaotada;

3. tööhõive- ja sotsiaalkomisjon tuletab ühtlasi meelde Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava, mille eesmärk on, et EL saavutaks 2030. aastaks konkreetsed eesmärgid, sealhulgas, et vähemalt 78 % 20–64aastastest inimestest töötaks, et igal aastal osaleks koolitusel vähemalt 60 % kõigist täiskasvanutest ning et vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate inimeste arv väheneks vähemalt 15 miljoni võrra, sealhulgas 5 miljoni lapse võrra; kuna vaesus ja töötus prognooside kohaselt suurenevad, on ka nende eesmärkide saavutamine üha keerulisem, välja arvatud juhul, kui sotsiaalkaitsesüsteemidele tekitatud surve ja kriisi sotsiaalse mõju leevendamiseks tehakse konkreetseid pingutusi ja eraldatakse toetust ning kui toetatakse pagulasi ja tagatakse kõigile inimväärsed elamistingimused, tagades juurdepääsu kvaliteetsetele põhiteenustele, nagu tervishoid, haridus ja eluase;

4. tööhõive- ja sotsiaalkomisjon tuletab meelde, et ESF+ peaks aitama kaasa Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava rakendamisele, kuid juhib tähelepanu sellele, et ESF+ programm võeti vastu enne praegust kriisi ning see kriis toob kaasa suuremad avaliku sektori ja sotsiaalsed investeeringud, mis tähendab, et olemasolev programm ei pruugi praegustele vajadustele vastata; väljendab muret väga piiratud varude pärast ja nõuab kindlalt, et Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava rakendamine ja Porto deklaratsiooni eesmärkide saavutamine seataks esikohale; rõhutab, et elukalliduse ja eelkõige toiduainete hindade tõusu silmas pidades tuleb uue ESF+ raames heaks kiidetud sotsiaalse kaasatuse meetmete jaoks ette nähtud miinimumeraldist suurendada ning enim puudustkannatavatele isikutele mõeldud toiduabi ja esmase materiaalse abi assigneeringuid 3 % suurendada; innustab liikmesriike eraldama rohkem vahendeid kui ESFi kohaselt nõutavad miinimumsummad;

5. tööhõive- ja sotsiaalkomisjon rõhutab, et Portos vastu võetud Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava rahastamiseks ja rakendamiseks ning Porto deklaratsiooni peamiste eesmärkide saavutamiseks tuleks eraldada piisavad vahendid; on seisukohal, et elu- ja töötingimustes valitseva sotsiaalse lõhega tegelemiseks keskpikas ja pikas perspektiivis tuleb teha sotsiaalseid investeeringuid, täites samal ajal inimeste esmavajadusi; rõhutab, et liidu vahendite kasutamist reguleerivad reeglid peavad tagama ja edendama kõrgeimate sotsiaalsete õiguste ja demokraatlike põhimõtete järgimist, olema kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste samba, kestliku arengu eesmärkide, rohelise kokkuleppe ja töötajate põhiõigustega, ning nõuab, et sätete kohaselt oleks avaliku sektori raha lubatud eraldada ainult nendele tööandjatele, kes austavad töötajate õigusi ja kohaldatavaid töötingimusi; nõuab peale selle riigihangete ja kontsessioonide reeglites mõjusamat sotsiaalset tingimuslikkust ning selle toetamist mõjusate karistustega; on aga mures, et praeguste kriiside ulatus ja mõju nõuavad 2025. aastal ja pärast seda jõulisi eelarvemeetmeid; kutsub seetõttu komisjoni üles esitama 2025. aastaks kõikehõlmava eelarve;

6. tööhõive- ja sotsiaalkomisjon on seisukohal, et asjakohaselt tuleks tegeleda sotsiaalsete riskide tuvastamisega ning võtta arvesse erinevat mõju tööhõivele ja pikaajalist töötust spetsiaalsetes tööstusharudes; kutsub seetõttu komisjoni üles esitama ELi sotsiaaleelarve raames kestliku arengu eesmärkidele tehtavate kulutuste jälgimise metoodika, mis põhineb Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtetel, ning sotsiaalvaldkonna tulemustabeli ja heaolunäitajad, mille abil mõõta mitmeaastase finantsraamistiku ja taasterahastu „NextGenerationEU“ raames rahastatavate eri fondide, instrumentide ja vahendite üldist mõju;

7. tööhõive- ja sotsiaalkomisjon peab väga tähtsaks kaitsta ja edendada mitmekeelsuse põhimõtet, millega edendatakse demokraatliku osalemise kvaliteeti ja läbipaistvust; sellega seoses rõhutab tööhõive- ja sotsiaalkomisjon, et tuleb toetada poliitikameetmeid, mille eesmärk on suurendada kogu liidus kodanike, eelkõige noorte osalust, et võimaldada kodanike suuremat osalemist liidu poliitikas ja tõhusamaid meetmeid, mis on välja töötatud kohapõhise tegutsemisviisi alusel;

8. on ühtlasi veendunud, et taaste- ja vastupidavusrahastus tuleks sätestada, et vähemalt 30 % vahenditest eraldatakse sotsiaalsetele investeeringutele, et tugevdada sotsiaalhoolekandesüsteeme ja investeerida sotsiaalkindlustusse, tervishoiu ja hariduse kättesaadavusesse, taskukohastesse eluasemetesse, tööhõivesse, sotsiaalsesse õiglusesse ja vähekaitstud rühmadele mõeldud sotsiaalteenustesse;

9. tööhõive- ja sotsiaalkomisjon tuletab samuti meelde, et liidu eelarvevahenditele avaldavad survet kõrge inflatsioonimäära tõttu energia ja toorainete tarneahelas tekkinud probleemid ning mitmed kriisid ning seetõttu tuleks eelarvevahendeid asjakohaselt kasutada, et ELis praegusi ja tulevasi probleeme tulemuslikult lahendada; praegused kriisid mõjutavad negatiivselt ELi sotsiaal-majanduslikku olukorda, mõjutades töö- ja elutingimusi ning ohustades selle tagajärjel kestlikku majanduskasvu ja tööhõivet; ELi 2025. aasta eelarves tuleb tõhusalt käsitleda muutuvaid vajadusi, eelkõige seoses kiireneva inflatsiooni, eluaseme-, toidu- ja energiahindade tõusu, kasvava kaitsetuse, sotsiaalse ja majandusliku ebavõrdsuse suurenemise ning vaesuse, sealhulgas energiaostuvõimetuse suurenemise ja süvenemisega, mis mõjutab kõige kehvemas olukorras olevaid elanikkonnarühmi; kuna inflatsiooni tõttu palgad ei tõuse,

suureneb töötajate ostujõu vähenemise oht, mis võib halvendada elamistingimusi ja kahjustada vaimset tervist; selline olukord koormab veelgi sotsiaalpoliitika ja automaatsete stabilisaatorite, sealhulgas riiklike töötuskavade suutlikkust; on seisukohal, et kiiresti on vaja palgatõusu, et säilitada sisenõudlus ja kaasav majanduskasv ning vähendada topeltkriisi mõju töötajatele ja kodumajapidamistele;

10. tööhõive- ja sotsiaalkomisjon kordab, et nõuab üldist vaesusvastast strateegiat, mis sisaldaks kaugeleulatuvaid eesmärke Euroopas 2030. aastaks vaesuse vähendamiseks ja äärmise vaesuse kaotamiseks ning mis oleks kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtetega ja võtaks arvesse kestliku arengu eesmärke;

11. tööhõive- ja sotsiaalkomisjon rõhutab, et naised seisavad eelkõige kriiside ja Ukraina sõja kontekstis silmitsi suuremate tööhõive- ja sotsiaalsete riskidega; Porto deklaratsioonis sätestatud tööhõiveeesmärgi saavutamiseks on vaja ambitsioonikaid riiklikke eesmärke naiste kaasamiseks tööjõu hulka, luues stiimuleid, ehitades sotsiaalset taristut ning kõrvaldades tõkked ja diskrimineerimise; tööhõive- ja sotsiaalkomisjon nõuab soolise võrdõiguslikkusega arvestava eelarve süvalaiendamist, et paremini ühtlustada poliitika ja meetmed, millega edendatakse naiste võrdset osalemist ja kohtlemist tööturul, ning et loodaks terviklikud süsteemid, mille abil jälgida ja mõõta soolise võrdõiguslikkusega arvestava eelarve eraldisi, naiste osalemist tööturul, juurdepääsu tööhõivele ning palga- ja pensionilõhet;

12. peale selle väljendab tööhõive- ja sotsiaalkomisjon muret selle pärast, et noorte töötuse määr on ELis kõrgem kui üldine töötuse määr; tööhõive- ja sotsiaalkomisjon nõuab, et liikmesriigid ja komisjon seaksid prioriteediks noorte töötuse vastu võitlemise, kasutades ära olemasolevaid algatusi, nagu Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja noortegarantii; tööhõive- ja sotsiaalkomisjon kutsub kõiki liikmesriike üles noorte tööhõivesse investeerima; kordab, et tööturule sisenevatele noortele vajalike teadmiste, oskuste ja pädevuste andmisel on tähtsaim osa kutseharidusel ja -õppel ning tööpraktikal; tööhõive- ja sotsiaalkomisjon rõhutab, et ESF+ ja tugevdatud noortegarantii kaudu tuleb tingimata investeerida nende kvaliteeti ja atraktiivsusse, parandades samal ajal töötingimusi ja teenistuskäigu alustamisel pakutavate ametikohtade atraktiivsust; tööhõive- ja sotsiaalkomisjon väljendab muret selle pärast, et teenistuskäigu alguses valitseb ebakindlus, mis tuleneb kuritahtlikest töötavadest, mis kahjustavad noorte sõltumatust, töö- ja eraelu tasakaalu ning eluaseme saamise võimalusi; märgib, et sellise ebakindluse oht on suurem naiste ja madala haridustasemega noorte töötajate puhul; tööhõive- ja sotsiaalkomisjon on seisukohal, et asjakohaselt tuleks tegeleda sotsiaalsete riskide tuvastamisega ning võtta arvesse eri mõju tööhõivele ja pikaajalist töötust spetsiaalsetes tööstusharudes;

13. tööhõive- ja sotsiaalkomisjon on seisukohal, et sotsiaalsete riskide tuvastamist ning spetsiaalsetes tööstusharudes ja sektorites tööhõivele avalduva eri mõju ja pikaajalise töötuse arvesse võtmist tuleks asjakohaselt käsitleda koolituse, ümberõppe ja oskuste täiendamise ning kõigile kättesaadavate atraktiivsete ja kvaliteetsete töökohtade loomise kaudu kooskõlas rohe- ja digipöörde eesmärkidega; sellised meetmed võiksid aidata ületada piirkondade vahelisi struktuurseid erinevusi ning lahendada ajude äravoolu ja sotsiaalse ebavõrdsuse, sealhulgas naiste ja meeste vahelise ebavõrdsuse probleemi;

14. märgib, et 2022. aastal seisis 24,7 % ELi lastest silmitsi vaesuse või sotsiaalse

tõrjutusega ja laste vaesuse määr on taas tõusuteel, ning on mures, et laste olukord halveneb lähiaastatel veelgi; komisjon ja liikmesriigid peaksid tõhusalt kasutama olemasolevaid vahendeid, nagu ESF+, ERF ja programm „InvestEU“ ning REACT-EU, taaste- ja vastupidavusrahastu, et laste vaesus kaotada, rõhutades Euroopa lastegarantii tähtsust põhiõiguste ja põhiteenuste jaoks, nagu kvaliteetne tervishoid, alusharidus ja lapsehoid ning haridus, tõhus juurdepääs tervislikule toitumisele ja piisav eluase; tööhõive- ja sotsiaalkomisjon nõuab, et Euroopa lastegarantii rahastamist suurendataks kiiremas korras vähemalt 20 miljardi euro suuruse sihtotstarbelise eelarvega; kutsub sellega seoses kõiki liikmesriike – mitte ainult neid, keda laste vaesus kõige rohkem puudutab – ühtlasi üles eraldama vähemalt 5 % oma jagatud eelarve täitmise alla kuuluvatest ESF+ vahenditest Euroopa lastegarantii raames ellu viidavate tegevuste toetamiseks;

15. ELis on tekkinud demograafilised probleemid, sest sündimuse vähenemise ja oodatava eluea pikenemise tõttu elanikkond vananeb; tööhõive- ja sotsiaalkomisjon tõstab esile majandusliku ebakindluse mõju, mis mõjutab rängalt eakamaid inimesi, ning rõhutab sellega seoses, et demograafiliste muutuste mõju leevendamiseks ei ole poliitilisi lahendusi; tööhõive- ja sotsiaalkomisjon rõhutab, kui oluline on investeerida sobivasse ja taskukohasesse eluasemesse, kvaliteetsetesse riiklikesse hooldusasutustesse ning piisavatesse hooldus- ja tugiteenustesse, tegeledes elutähtsate taristute töötajate, sealhulgas hooldajate ja tervishoiutöötajate puudusega; väljendab sellega seoses heameelt Euroopa hooldusstrateegia üle ja nõuab 2025. aasta eelarves selle piisavat rahastamist;

16. tööhõive- ja sotsiaalkomisjon rõhutab poliitika ja meetmete tähtsust tööturu ülemineku toetamiseks ning vajadust tugevdada liikmesriikide majanduse konkurentsivõimet rohe- ja digipöörde kontekstis; seetõttu rõhutab tööhõive- ja sotsiaalkomisjon, kui oluline on Õiglase Ülemineku Fond, millest rahastatakse mõjutatud töötajate täiendus- ja ümberõpet, sealhulgas koolitust liikmesriikide määratud piirkondades, ning muud tegevust hariduse ja sotsiaalse kaasatuse valdkonnas, sealhulgas investeeringuid koolituskeskuste ning laste- ja eakate hoolekandeasutuste taristusse; Õiglase Ülemineku Fond aitab mõjutatud töötajatel leida uusi töövõimalusi ning pakub tööotsijatele kogu vajalikku toetust, sealhulgas abi töö otsimisel ja nende aktiivset kaasamist tööturule;

17. tööhõive- ja sotsiaalkomisjon rõhutab, et eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu (TERA) on võitluses COVID-19 pandeemia tagajärjel tekkinud töötuse vastu osutunud edukaks; kutsub komisjoni ühtlasi üles tuginema TERA-le, et toetada riiklikke tööhõive kaitsmise ja töötajate sissetuleku säilitamise kavasid, mida saab ajutiselt aktiveerida, kui mingi osa EList kogeb majandussõkki; nõuab, et kõik riiklikud ja ELi erakorralised meetmed, eelkõige need, mis on seotud tööhõive kaitsmise ja sissetuleku hüvitamisega, jätkuksid ja et neid refinantseeritaks seni, kuni sõja sotsiaal-majanduslikud tagajärjed avaldavad tööturule negatiivset mõju ning kuni majandus taastub ja tööturg stabiliseerub;

18. piisavalt palju tähelepanu tuleb pöörata kõigile kodanikele, keda ohustab energiaostuvõimetus, mis on liidu jaoks suur probleem; kliimameetmete sotsiaalfondi eesmärk on tagada, et valitud meetmed ja investeeringud on eelkõige suunatud energiaostuvõimetutele või vähekaitstud leibkondadele, vähekaitstud mikroettevõtjatele ja vähekaitstud transpordikasutajatele, mis on kliimaneutraalsusele õiglase ülemineku

puhul kõige tähtsam; tööhõive- ja sotsiaalkomisjon kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tuginema kliimameetmete sotsiaalfondile ja kaaluma riiklikul tasandil ELi toel keskkonnahoidlike sotsiaalkaitsekavade väljatöötamist, et tugevdada sotsiaalset vastupanuvõimet kliimamuutuste ja keskkonnaseisundi halvenemise mõju suhtes, tegeledes keskkonnahoidliku poliitika kõrvalmõjudega töökohtadele ja elutingimustele, ning tagada, et mõjutatud kogukonnad on uueks tööturuks täielikult ette valmistatud, ning juhib tähelepanu sellele, et need kavad peaksid hõlmama sotsiaal- ja tervisekaitset, töötuse kaitset, mida täiendab töötajatele suunatud aktiivne tööturupoliitika, avaliku sektori tööde programme, mille raames antakse rahalist või mitterahalist toetust, suurendades samal ajal töötajate oskusi ja tööalast konkurentsivõimet, sotsiaalabitoetusi sissetuleku ja toiduga kindlustatuse toetamiseks, tööhõive tagamise kavasid, samuti koolitust või ümberõpet, oskuste arendamist ja rahastussüsteeme, mille eesmärk on aidata kodumajapidamistel suurendada energiaostuvõimetuse vastu võitlemiseks kodu energiatõhusust;

19. tööhõive- ja sotsiaalkomisjon seisab sellise perepoliitika ja sotsiaalpoliitika eest, mis aitavad lastel oma elu paremini alustada ning tagavad kõigile töötajatele töö- ja eraelu tasakaalu; see on eriti oluline hooldajate ja lapsevanemate jaoks, eriti nende naiste jaoks, kelle osalemine tööturul tuleb tagada; tööhõive- ja sotsiaalkomisjon rõhutab piisavalt tasustatud rasedus- ja sünnituspuhkuse, isapuhkuse, vanemapuhkuse ja hoolduspuhkuse ning rinnaga toitmise poliitika tähtsust ning julgustab vabatahtlikkuse alusel paindlikku töökorraldust, sealhulgas kaugtööd ning tööaja ja -graafikute kohandamist, et töö- ja eraelu paremini ühitada;

20. tööhõive- ja sotsiaalkomisjon juhib tähelepanu sellele, et ESF+ on peamisi liikumapanevaid jõude liidu sotsiaalse mõõtme tugevdamiseks ning peamine ELi vahend inimestesse investeerimiseks, kõrge tööhõivetaseme edendamiseks, sotsiaalkaitse ajakohastamiseks ning sellise vajalike oskustega ja vastupidava tööjõu arendamiseks, kes on valmis üleminekuks rohe- ja digimajandusele kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtetega; rõhutab ka Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi (EGF), Õiglase Ülemineku Fondi, REACT-EU (koos lisavahenditega ESF+ jaoks), noorte tööhõive algatuse ja Euroopa abifondi enim puudust kannatavate isikute jaoks (FEAD) tähtsust;

21. tööhõive- ja sotsiaalkomisjon peab vaimset tervist töökohal sotsiaalpoliitikas uueks oluliseks küsimuseks; töövaldkonnas toimuvad kiired muutused; pandeemia on kiirendanud uute olude teket ning töötajate tööohutust ja töötervishoidu on mõjutanud digiteerimisest tulenevad uued töövormid, sealhulgas tehisintellekt; sellega seoses peab tööhõive- ja sotsiaalkomisjon kiiduväärseks Euroopa Komisjoni algatust hakata vaimset tervist käsitlema terviklikult ning tuletab meelde, et nõuab direktiivi õiguse kohta olla mittekättesaadav ja kaugtööreeglite kohta ning direktiivi psühholoogiliste riskide ja heaolu kohta tööl;

22. tööhõive- ja sotsiaalkomisjon on seisukohal, et investeeringud pidevõppesse, ümberõppesse ja oskuste täiendamisse on rohe- ja digipöördega tegelemiseks hädavajalikud, et saavutada rohe- ja digipööre ning suurendada liidu kestlikku konkurentsivõimet ja välistele vapustustele vastupanu võimet; kuna mitmes sektoris, sealhulgas hooldusteenuste sektoris, napib kvalifitseeritud tööjõudu, ei looda sobivamate oskustega mitte ainult uusi võimalusi, vaid tagatakse ka töötajate kiirem

integreerimine ja üleminek tööturule, edendatakse sotsiaalset kaasatust ja see võib olla eneseteostuse allikas, mis annab inimestele võimaluse aktiivselt tööturul osaleda; Euroopa oskusteaasta eesmärk on tegeleda ümber- ja täiendusõppe algatuste kaudu oskuste nappusega, mis mõjutab 77 % liidu ettevõtetest; eesmärk on toetada kestlikku majanduskasvu liidu sotsiaalses turumajanduses, suurendada konkurentsivõimet, eelkõige VKEde konkurentsivõimet, ning aidata kaasa kvaliteetsete töökohtade loomisele sotsiaalselt õiglasel, kaasaval ja õiglasel viisil; võtab teadmiseks talendiotsingumehhanismi kui uue sihtotstarbelise ja kõikehõlmava algatuse, mille eesmärk on toetada talente piirkondades, kus esineb nn talendiarengulõks või kus on oht selle tekkimiseks;

23. tööhõive- ja sotsiaalkomisjon on seisukohal, et Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm (STEP) on oluline osa Euroopa strateegiast, mille eesmärk on suurendada investeeringuid kriitilise tähtsusega ja kujunemisjärgus tehnoloogiatesse; algatuses käsitletakse tööjõupuudust ja vajaminevaid oskusi, luues nullnetotööstuse akadeemiate kaudu spetsiaalsed koolitusprogrammid, mille eesmärk on suurendada Euroopa suveräänsust ja julgeolekut, suurendades samal ajal rohe- ja digipöördes liidu konkurentsivõimet; samuti kordab tööhõive- ja sotsiaalkomisjon oma nõudmist luua täieõiguslik Euroopa suveräänsuse fond, et tagada ELi strateegiline autonoomia, sealhulgas investeeringud inimkapitali ja kvalifitseeritud tööjõusse, edendada kaasavat juurdepääsu kvaliteetsetele töökohtadele ning tegeleda peamiste majandus- ja tööstussektorite jaoks kriitilise tähtsusega tööjõu ja oskuste nappusega;

24. tööhõive- ja sotsiaalkomisjon tuletab meelde olulist tööd, mida on teinud viis sotsiaal- ja tööhõivepoliitika valdkonnas tegutsevat ELi ametit ja asutust, nimelt Euroopa Tööjõuamet, Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Sihtasutus, Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Amet, Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus ja Euroopa Koolitusfond; tööhõive- ja sotsiaalkomisjon on seisukohal, et neil ametitel ja asutustel peavad olema nõuetekohased töötajad ja piisavad ressursid, võttes samal ajal arvesse inflatsiooni, et nad saaksid täita oma volitusi, saavutada oma eesmärgid ja täita muutuvaid ülesandeid; tuletab meelde, et ametite ülesanded muutuvad vastavalt poliitikaprioriteetidele, ning rõhutab, et uute kohustustega peavad kaasnema ka vastavad vahendid;

25. tööhõive- ja sotsiaalkomisjon tuletab meelde, et katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed on olulised vahendid tööhõive ja sotsiaalse kaasatuse valdkonnas uute poliitiliste algatuste katsetamiseks, muu hulgas andmete kogumise kaudu; tuletab aga meelde, et nende hindamine tuleneb institutsioonidevahelisest kokkuleppest, ning kordab üleskutset komisjonile hinnata katseprojektide ja ettevalmistavate meetmete ettepanekuid erapooletult, tuginedes õiguslikule ja finantshinnangule, nii et hinnang kajastaks ettepanekute väärtust; väljendab veel kord pettumust varasemate aastate ettepanekute puuduliku ja ebaselge hindamise pärast ning palub komisjonil esitada nende hinnangute kohta täpsed ja üksikasjalikud selgitused koos konkreetsete näidetega ELi meetmetest, mis arvatakse olevate nende ettepanekutega seotud; tuletab ühtlasi meelde, et vastuvõetud katseprojektide ja ettevalmistavate meetmete rakendamine peab olema vastuvõetud ettepanekuga kooskõlas;

26. tööhõive- ja sotsiaalkomisjon rõhutab, et sotsiaaldialoogile ja sotsiaalpartnerite suutlikkusele ning teavitus- ja koolitusmeetmetele tuleb kindlustada piisav toetus;

seetõttu kutsub tööhõive- ja sotsiaalkomisjon komisjoni üles oma 2025. aasta eelarveprojektis nendele eelarveridadele tehtavaid eraldisi mitte vähendama, nagu on juhtunud viimase kahe aasta jooksul; sotsiaalpartnerite tähtsust tunnistades peaks EL edendama nende rolli, võttes arvesse riikide mitmekesisust, ning hõlbustama sotsiaaldialoogi ja kollektiivläbirääkimisi kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 152; on seisukohal, et arvestades olemasolevat sotsiaal-majanduslikku ebavõrdsust, tuleb sotsiaaldialoogi ja kollektiivläbirääkimisi, sotsiaalpartnereid ja koolitusmeetmeid lähiaastatel rohkem toetada, ning nõuab asjaomaste ELi fondide kavandamisel, hindamisel ja rakendamisel tõhusat ja sisukat konsulteerimist sotsiaalpartneritega;

27. tööhõive- ja sotsiaalkomisjon nõuab, et loodaks programm, millega edendatakse teadlikkuse suurendamise kampaaniaid ametiühingute, ametiühingutesse kuulumise, kollektiivläbirääkimiste ja töölepingute tähtsuse kohta õiglasema ühiskonna saavutamisel, eelkõige töötingimuste ja elamistingimuste parandamise ning palkade suurendamise kaudu;

28. tööhõive- ja sotsiaalkomisjon väljendab heameelt uue sotsiaalpartnerite tippkohtumise üle, mis toimub 2024. aastal Val Duchesse’is; tööhõive- ja sotsiaalkomisjon peab seda tippkohtumist võimaluseks suurendada teadlikkust ja leida sotsiaalvaldkonnas lahendusi; tööhõive- ja sotsiaalkomisjon nõuab, et Euroopa Parlament võtaks aruteludest aktiivselt osa.

LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD, KELLELT ARVAMUSE KOOSTAJA SAI SISENDMATERJALI

Arvamuse koostaja kinnitab oma ainuvastutusel, et ei saanud mingit sisendmaterjali üksuselt või isikult, kes tuleks kodukorra I lisa artikli 8 kohaselt käesolevas lisas ära märkida.